

5. Про зміну територіальної підсудності судових справ в умовах воєнного стану (господарські суди Миколаївської, Сумської та Чернігівської областей): Розпорядження Верховного Суду від 22.03.2022 р. № 12/0/9-22. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/VSS00838?an=2>
6. Про відновлення територіальної підсудності судових справ господарських судів Сумської та Чернігівської областей: розпорядженням Верховного Суду від 22.04.2022 № 25/0/9-22. URL: [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/VSS00854.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/VSS00854.html)
7. На відновлення зруйнованих доріг в Україні треба 2–4 роки і 900 млрд грн. *Перше інформаційне агентство*. 06.06.2022 р. URL: <https://www.volynnews.com/news/all/na-vidnovlennia-zruynovanykh-dorih-treba-chotyry-roky-900-mlrd-hrn/>
8. Рекомендація R (81) 7 Комітету міністрів державам-членам щодо шляхів полегшення доступу до правосуддя від 14.05.1981 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_133#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_133#Text)
9. Стало відомо, скільки українців втратили роботу. *Бізнес UA*. 24.03.2022 р. URL: <http://businessua.com/roboita/76148stalo-vidomo-silki-ukrainciv-vtratile-robotu.html>
10. Індекс інфляції (індекс споживчих цін) в Україні. *Дебет-кредит*. 10.05.2022 р. URL: <https://services.dtki.ua/catalogues/indexes/3>
11. Зозуля К. Як працюють суди у воєнний час: пояснення полтавської юристки. *Суспільне. Новини*. 22.05.2022 р. URL: <https://suspilne.media/241906-ak-pracuut-sudi-u-voennij-cas-poasnenna-poltavskoi-uristki/>

**Ключові слова:** суд, правосуддя, доступ до правосуддя, воєнний стан.

**Key words:** court, justice, access to justice, martial law.

### **КУБАСНКО АНДРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ**

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури,  
кандидат юридичних наук, доцент*

## **ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК СУЧАСНА УМОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРАВООХОРОННОЇ СИСТЕМИ**

Цифрове середовище створює нові економічні можливості для громадян та організацій. В усьому світі, в регіонах, містах та країнах прозорість та доступність інформації стимулюють економічне зростання, розвивають сектори та стимулюють інновації. У результаті дані та інформація створюють нові робочі місця та нові можливості.

Завдання щодо цифрової трансформації стосується безпосередньо і самих держслужбовців. Цифровізація висуває нові вимоги до навичок співробітників державних органів, і вони мають своєчасно відповідати цьому запиту.

Терміни «відкритий уряд», «електронний уряд», «цифрова трансформація» стали одними з ключових елементів публічно-управлінського дискурсу XXI ст. Це ідеал, якого прагнуть сучасні політичні лідери, і зразок, який громадяни та громадські об'єднання використовують для боротьби з корупцією та латентними інститутами. Як і інші популярні концепції громадського управління, термін «цифровізація» може мати різні значення. Іноді просто означає полегшення потоку інформації від уряду громадянам; заміну старих, закритих практик прийняття рішень на систему, в якій громадяни мають право знати, що роблять їхні лідери. На теперішній час, однак, термін набуває більш широкого значення. Він став всеосяжним ярликом для функціонування більш прозорої та доступної системи управління, в якій інформація вільно передається як урядові, так і від нього по безлічі цифрових каналів. У такій системі обмін інформацією є нормою в державному секторі, а значні ресурси, навчальні та адміністративні процедури призначені для ефективного поширення знань та послуг.

Особи, які приймають рішення, реагують на потреби, ідеї та пріоритети громадян та зовнішніх органів завдяки ряду ефективних та доступних каналів для їхнього озвучування. Тим часом, громадяни, підприємства та організації мають легкий доступ до послуг та інформації, навичок та засобів для притягнення осіб, які приймають рішення, до відповідальності (не побоюючись наслідків) та регулярні можливості використати їхні погляди у розробці політики. Цей вільний потік інформації від органів державного управління до громадськості та третіх сторін, таких як громадські об'єднання, та засобів масової інформації, а також від громадськості та третіх сторін до органів влади, є основою добре функціонуючих відкритих урядів, що успішно проходять шлях цифрової трансформації.

Підтвердженням цього є прийняте 17 листопада 2021 р. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Системи управління державними фінансами до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації» [1]. Реалізація цього розпорядження допоможе створити можливість для подальшої якісної цифрової трансформації СУДФ, проведення автоматизації бізнес-процесів, а також автоматизації процесів у сфері державного внутрішнього контролю, моніторингу та оцінки фінансових ризиків.

Розвиток процесів цифровізації у світі, фактичне стирання інформаційних кордонів, зміщення процесів протиправної діяльності у віртуальне середовище породжує цілу низку принципово нових як зовнішніх, так і внутрішніх загроз безпеці особистості, суспільства та держави, що неминуче ставить нові завдання перед правоохоронною системою.

Метою правоохоронної системи є насамперед охорона життєво важливих людських цінностей, невід'ємних прав і свобод людини і громадянина. При цьому виконання правоохоронними органами покладених на них обов'язків має публічно-правовий характер, тобто здійснення цієї функції є їх конституційним обов'язком. Слід сказати, що сучасний

етап розвитку суспільства характеризується трансформацією багатьох правовідносин, викликаною міжнародними протиріччями, які посилюються переходом до цифровізації та іншими особливостями правового розвитку, що об'єктивно передбачає модернізацію сучасного розуміння всієї державно-правової системи.

Тут важливо зважати на перехід суспільства від індустріальної до інформаційної моделі розвитку. Багато правовідносин на теперішній час пов'язані з використанням інформаційних технологій, які на ранніх історичних етапах були відсутні. Такі відносини безпосередньо пов'язані як з правами людини, так і з її безпекою, тобто з найважливішими аспектами, які визначають базові позиції основного закону суспільства. При цьому реформування не може не торкнутися і правоохоронної системи як найважливішого структурного компонента останнього. На жаль, вищезазначені процеси викликали і такі негативні явища, як зростання міжнародної злочинності, тероризм, враховуючи кіберзлочинність, усе частіше порушується питання забезпечення прав і свобод людини та громадянина в умовах запровадження міжнародних санкцій, спроб суверенізації самопроголошених республік, загострення протиріч у правовідносинах, залученими до міжнародних конфліктів. Для зменшення ризику виникнення критичних недоліків у забезпеченні законності є потрібним удосконалення національного законодавства у правоохоронній сфері. У зв'язку із цим саме правоохоронний аспект набуває особливої ваги. При цьому він безпосередньо пов'язаний із розвитком теоретико-правових поглядів, обумовлених «силовою» компонентою правоохоронної системи, дослідження якої дозволить змінити орієнтири діяльності правоохоронних структур, мінімізувати ризик втрати контролю над правопорядком для того, щоб протистояти загрозам безпеки Української держави.

На нашу думку, правоохоронні структури утворюють єдину систему, яка здатна ефективно діяти в інформаційному суспільстві з урахуванням використання можливостей механізмів соціальної комунікації. Багато завдань, функцій, форми, способи і методи роботи наповнюються новим змістом, інші ж відкидаються як непридатні для сучасного суспільства.

Необхідним є серйозне наукове переосмислення функціональних та структурно-змістовних властивостей правоохоронної системи, а також особливостей та закономірностей її розвитку в сучасних умовах для вироблення єдиного, науково обґрунтованого підходу. У його рамках можна було б визначити пріоритетні напрямки модернізації системи, що розглядається, в умовах трансформації суспільних відносин, пов'язаних серед іншого і з цифровізацією.

Реформування правоохоронних структур в Україні останніми роками призвело до появи нових правозастосовних органів. Насамперед це стосується органів Національної поліції, правозастосовна діяльність якої здійснюється з урахуванням положень відповідного закону. Крім цього, створено нові антикорупційні органи, діяльність яких спрямована на зменшення рівня корупції в органах державної влади. Відповідні

зміни є характерними і для системи правосуддя, комплексне реформування якої передбачається новою Стратегією розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021 – 2023 роки [2].

Таким чином, з урахуванням наведеного правоохоронну систему можна визначити як сукупність державних та муніципальних структур, які здійснюють спеціалізовані правоохоронні функції у сфері забезпечення законності та безпеки суспільства з метою захисту прав і свобод громадян, їх об'єднань, державних інститутів від правопорушень різного характеру в сучасних умовах. Цей підхід є найбільш актуальним через те, що здійснення державної діяльності щодо забезпечення законності та безпеки є конституційним обов'язком правоохоронних структур та інших органів держави, діяльність яких пов'язана із забезпеченням захисту інтересів особи, суспільства та держави.

Насамкінець слід сказати, що майбутнє правоохоронної системи залежить від переосмислення цілої низки правових категорій, створення концептуально нового уявлення про неї. Осмислення того, що зміст поняття «правоохоронна система» змінюються, що в основі цієї системи лежать ефективність та результативність правоохоронної діяльності, які залежать від оперативної взаємодії всіх правоохоронних структур, важливий, але лише перший крок. У сучасних умовах на зазначені показники істотно впливає використання інформаційних технологій у правоохоронній діяльності, які відповідають сучасним викликам та провокаціям, які також потрібно враховувати для подальшого розвитку правоохоронної системи.

### ***Список використаних джерел:***

1. Про схвалення Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Системи управління державними фінансами до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1467-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 02.06.2022).
2. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки: Указ Президента України від 11.06.2021 № 231/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021#Text> (дата звернення: 02.06.2022).

**Ключові слова:** правоохоронна система, правоохоронні органи, цифровізація, ефективність та результативність правоохоронної діяльності.

**Key words:** law enforcement system, law enforcement agencies, digitalization, efficiency and effectiveness of law enforcement activities.